

ØK35 Whistleblowerordningen

Baggrund

I budgetaftalen for 2024 fremgår følgende:

For at imødegå sagsbunken i whistleblowerordningen er parterne enige om, at Økonomiforvaltningen med inddragelse af Borgerrådgiveren og Intern Revision kommer med forslag til mulige ændringer af organiseringen af whistleblowerordningen, eksempelvis så Intern Revision løfter en større del af sagerne på det økonomiske område, eller at whistleblowerordningen helt eller delvist placeres hos en ekstern tredjepart. Forslagene til omorganisering skal senest indgå i forhandlingerne om budget 2025.

I forbindelse med undersøgelsen af mulig placering af whistleblowerordningen eksternt, har det vist sig, at den nuværende ordning er mere effektiv end tidligere forudsat.

Indhold

Til forhandlingerne om Budget 2024 fremgik følgende af Borgerrådgiverens budgetnotat "BOR01Lov om beskyttelse af whistleblowere":

Whistleblowerenheden havde ved udgangen af 2022 i alt 73 verserende sager mod 81 pr. 1. juni 2023. Restancen vurderes at udgøre ca. 100 sager ved udgangen af 2023 og vil medvirke til, at whistleblowerordningen ikke kan overholde lovens 3-månedersfrist i alle sagerne.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i perioden 1. januar 2022 - 31. maj 2023 på 155 dage eller godt fem måneder. Med en uændret normering af whistleblowerordningen vurderes det, at Borgerrådgiveren først vil kunne påbegynde nedbringelse af sagsbunken fra 2027 og at bunken vil vokse frem til dette tidspunkt.

På baggrund af erfaringerne med administrationen af den nye lov kan det gennemsnitlige tidsforbrug pr. afsluttet sag i perioden 1. januar 2022 - 31. maj 2023 opgøres til 63 timer pr. sag.

På denne baggrund anmodede Borgerrådgiveren om 1,1 mio. kr. over fire år til at nedbringe sagsbunken. Whistleblowerordningen havde på dette tidspunkt et samlet budget på 3,1 mio. kr., jf. tabel 1.

Tabel 1. Sammensætning af whistleblowerordningens budget i 2024 og 2025

1.000 kr., 2025 p/1	2024	2025
Oprindelig bevilling	1.384	1.384
Øget bevilling i budgetaftale 2023	874	874

Kategorisering	
Need to	
Fastholdelse/rekruttering	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bevillingsudløb	
Henvist sag	x
Bestilt af politisk parti	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilt administrativt	

1.000 kr., 2025 p/l	2024	2025
Statslig medfinansiering (Budget 2023)	314	314
Egen finansiering fra effektivisering vedrørende lavere husleje	639	639
Afsatte midler i alt	3.211	3.211

Der er i perioden fra november 2023 til april 2024 afholdt tre møder med Revisionschefen og Borgerrådsgiveren om forskellige modeller for omorganisering af whistleblowerordningen og om håndtering af en markedsundersøgelse.

Der er i dialogen om mulige ændringer i organiseringen ikke fundet anledning til at lægge flere opgaver over på Intern Revision, idet Intern Revision allerede i dag håndterer de sager, hvor indberetningen overvejende vedrører kommunens økonomiske forhold eller kommunens databeskyttelsesforhold. Det er ikke fundet hensigtsmæssigt, at Intern Revision overtager sager om f.eks. lov- og retskrav eller sundhed og omsorg.

Til brug for en markedsundersøgelse leverede Borgerrådsgiveren beskrivelser af opgaver og delopgaver samt eksempler på indberetninger i whistleblowerordningen. Borgerrådsgiveren er desuden kommet med en række forslag til mulige omorganiseringer af whistleblowerordningen.

Efter møderækken har Økonomiforvaltningen med inddragelse af Borgerrådsgiveren indsamlet datamateriale om whistleblowerordningen, herunder antal indberetninger, sagsbehandlingstid og ressourceforbrug.

Tabel 2 viser resultatet af markedsrundspørgen med advokatfirmaernes besvarelse af, hvad udgifterne vil være, hvis de skulle overtage alle opgaver indenfor whistleblowerordningen.

De data, der blev sendt ud i forbindelse med markedsrundspørgen, baserede sig Borgerrådsgiverens gamle skøn for effektivitet og sagsbunke. Borgerrådsgiverens forbedrede effektivitet og ændrede skøn for antallet af sager blev ikke brugt i markedsrundspørgen.

Der er ikke eksempler på, at andre store kommuner lader alle opgaver blive varetaget eksternt, men tabellen giver med betydelige forbehold en indsigt i de mulige økonomiske konsekvenser af et udbud.

Tabel 2. Resultat af markedsrundspørge vedr. whistleblowerordningen

1.000 kr.	CIVITAS	DAHL	DLA Piper	Norrbom Vinding
Pris for håndtering af hele Whistleblowerordningen	2.650 - 4.350	3.000 - 4.000	4.954	1.500 - 2.500

Note 1: Advokatfirmaet Horten er blevet spurgt i forbindelse med markedsundersøgelsen, men gav ikke et beløb på forventede udgifter.

Såfremt man ønsker at undersøge eventuelle besparelser ved en hel eller delvis placering af whistleblowerordningen eksternt, skal der spørges mere præcist ind til udgifterne for konkrete delopgaver inden for whistleblowerordningen.

Sideløbende med behandlingen af svar fra kommunens advokater har det desuden vist sig, at grundlaget for vurderingen af økonomien i ordningen har ændret sig i siden forhandlingerne om Budget 2024.

Borgerrådgiveren har beregnet, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid næsten er halveret fra 63 timer pr. sag til 33,2 timer per sag. Derudover fremgår det af 'Årsrapport for Whistleblowerordningen i Københavns Kommune 2023', som blev forelagt for Borgerrepræsentationen på mødet d. 2. maj 2024, at der blev afsluttet 60 sager i 2023 og 22 sager i 2022.

Baseret på en ny opgørelse pr. 1. maj 2024, som Borgerrådgiveren har udarbejdet, har det vist sig, at de korrekte tal er højere. Der blev retteligt afsluttet 103 sager i 2023 og 47 sager i 2022. Kommunens whistleblowerordning er derfor tilsyneladende mere effektiv end hidtil forudsat.

Derudover bemærkes det, at langt størstedelen af de verserende sager i ordningen er under behandling i forvaltningerne.

Tabel 3 viser udviklingen i Borgerrådgiverens budgetønsker for budgetåret 2025 til håndtering af whistleblowerordningen.

Tabel 3. Udviklingen i Borgerrådgiverens budgetønske og budgetforudsætninger for whistleblowerordningen for budgetåret 2025 fremskrevet til 2025 p/l

1.000 kr. 2025 p/l	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Budgetønske til hele whistleblowerordningen	4.784	3.903	4.359	3.211
Tildelt til whistleblowerordningen samlet set	2.330	3.211	3.211	

Tabel 4 viser udviklingen i budgetforudsætninger og en sammenligning af behov for årsværk baseret på budgetforudsætninger ved brug af en årstimenorm på 1.300 timer pr. årsværk, hvilket er den årstimenorm, der har været anvendt i Borgerrådgiverens budgetnotater.

Tabel 4 Udvikling i budgetforudsætninger

	Timeforbrug pr. sag	Forventet antal sager	Årsværk v.1.300 årstimenorm
Budget 2022	73,5	100	5,7
Budget 2023*	56,5	100	4,7
Budget 2024	63	120	5,8
Budget 2025	33,2	100	2,6

*I Budgetnotatet til 2023 indgik desuden 9 timer pr. sag til 50 sager udenfor ordningen. Dette er indregnet i beregningen af årsværk mv.

Med henblik på at sænke tidsforbruget per sag yderligere har Borgerrådgiveren foreslået følgende ændringer af whistleblowerordningen,

- 1) At ændre proceduren for visse indberetninger om arbejdsmiljø, således at sådanne sager, hvor der ikke er oplysninger om alvorlige lovbrud, som udgangspunkt løses af forvaltningen med inddragelse af MED-udvalget, forvaltningens fællestillidsrepræsentant og lokal(e) tillidsrepræsentanter/arbejdsmiljørepræsentanter,

- 2) At whistleblowerenheden kan sænke serviceniveauet over for forvaltningerne for så vidt angår bl.a. svarfrister, omfang af konklusionsrapport, generel vejledning om whistleblowerloven, inddragelse i sager om aktindsigt mv.
- 3) At whistleblowerenheden i mindre alvorlige sager kan basere sin sagsafslutning på forvaltningernes indeståelse for deres egne konklusioner, således sager, som ligger i den laveste del af alvorlighedsvurderingen og/eller er mere eller mindre ukonkrete, og hvor en undersøgelse derfor risikerer at blive uproportional, afsluttes med en erklæring fra forvaltningens øverste administrative ledelse (adm. dir.) om, at ledelsen indestår for, at indberetningen kan be- eller afkræftes.
- 4) At sager vedrørende BR-medlemmer, borgmestre, administrerende direktører, revisionschefen og Borgerrådgiveren undersøges eksternt uden for whistleblowerenhedens regi. Denne sagskategori har erfaringsmæssigt krævet mange ressourcer, selv om der hidtil kun har været tale om 0-2 sager årligt. Samtidig bliver processen for håndtering af denne sagskategori tydelig og forudsætter ikke BR's konkrete beslutning fra sag til sag.

Beslutning om at gennemføre forslagene under pkt. 1, 2 og 4 skal i givet fald træffes i forbindelse med en ændring af vedtægt for Borgerrådgiverfunktionen. Økonomiforvaltningen vil derfor tage initiativ til den fornødne tilpasning af vedtægt for Borgerrådgiverfunktionen med henblik på forelæggelse for Borgerrepræsentationen.

Det konkluderes på baggrund af ovenstående, at der er følgende tre mulige veje at organisere whistleblowerordningen på:

1. Whistleblowerordningen varetages af en ekstern tredjepart, f.eks. et advokatfirma. Økonomiforvaltningen vil i givet fald igangsætte et udbud. Når udbuddet er gennemført, vil Økonomiforvaltningen forelægge en sag til beslutning i Borgerrepræsentationen. Udlicitering kan i givet fald ske fra 1. januar 2026.

Det bemærkes, at der må antages at være risiko for, at en udlicitering af whistleblowerordningen vil indebære merudgifter sammenlignet med den nuværende ordning. Markedsrundspørgen har vist, at udgifterne til varetagelsen af whistleblowerordningen hos tre ud af fire advokatfirmaer formentlig vil ligge over det nuværende niveau, mens det for et firmas vedkommende forventedes at ligge under.

2. Whistleblowerordningen bevares som en intern ordning og varetages fortsat af Borgerrådgiveren. Den nuværende økonomiske ramme fastholdes for at sikre, at ordningen kan håndtere udsving i antallet af henvendelser m.v.

3. Whistleblowerordningen bevares som en intern ordning og varetages fortsat af Borgerrådgiveren. På baggrund af den nye vurdering af sagsmængden og tidsforbruget i whistleblowerordningen og på baggrund af Borgerrådgiverens forslag til yderligere at sænke tidsforbruget per sag foretager Økonomiforvaltningen i samarbejde med Borgerrådgiveren en undersøgelse af ordningens budgetbehov på baggrund af de gennemførte og forventede effektiviseringer.

Der er udløb på bevillinger til whistleblowerordningens grundbevilling på 1,4 mio. kr. i Budget 2026 og på den øgede bevilling på 0,9 mio. kr. i Budget 2027.

Forslag til aftaletekst:

"1. Aftaleparterne ønsker, at whistleblowerordningen fremadrettet varetages af en ekstern tredjepart. Parterne er derfor enige om, at Økonomiforvaltningen skal igangsætte et udbud med henblik for at tilvejebringe grundlaget herfor."

"2. Parterne noterer Borgerrådgiverens nye oplysninger om sagsmængde og effektivitet i whistleblowerordningen. Parterne ønsker at bevare en robust intern ordning og er på den baggrund enige om, at Borgerrådgiverens nuværende bevilling til whistleblowerordningen gøres varig i forbindelse med Budget 2026."

"3. Parterne noterer Borgerrådgiverens nye oplysninger om sagsmængde og effektivitet i whistleblowerordningen. Parterne er enige om, at Økonomiforvaltningen i samarbejde med Borgerrådgiveren udarbejder en opdateret vurdering af budgetbehovet i ordningen på baggrund af de gennemførte og forventede effektiviseringer med henblik på at afsætte en varig bevilling i forbindelse med Budget 2026."

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											

Tidligere afsatte midler

1.000 kr., løbende p/l	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Budgetaftale 2020	1.268	1.268	0	0	0	0
Budgetaftale 2023	0	874	874	874	874	0
Statslig medfinansiering (Budget 2023)		314	314	314	314	314
Budgetaftale 2024	0	0	1.384	1.384	0	0
Afsatte midler i alt	1.268	2.456	2.572	2.572	1.188	314

Note: Herudover har Borgerrådgiveren tilført 0,6 mio. kr. fra besparelser på huslejeudgifter til whistleblowerordningen.